

M E T O D I C K Ý P O K Y N

pre účasť na riešení úlohy odbornej pomoci pre
Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky
*„Národný program ochrany genetických zdrojov rastlín pre výživu a
poľnohospodárstvo a využívanie genetickej variability rastlín“*
riešenú v roku 2010 pod koordináciou Centra výskumu rastlinnej výroby Piešťany

Všeobecné podmienky

Metodický pokyn je v súlade so Zákonom č. 215/2001 Z. z. o ochrane genetických zdrojov rastlín pre výživu a poľnohospodárstvo a Vyhláškou MP SR č. 283 z 3. mája 2006, ktorou sa vykonáva zákon o ochrane genetických zdrojov rastlín pre výživu a poľnohospodárstvo, pričom ich nenahrádza.

Čl. 1

Definícia základných pojmov

Tieto definície obsahuje Zákon č. 215/2001 Z. z. o ochrane genetických zdrojov rastlín pre výživu a poľnohospodárstvo (najmä § 2 a 6). Pre účely tohto Metodického pokynu sú definované nasledovné, najpotrebnejšie pojmy:

- (1) **Genetický zdroj rastlín** (ďalej len GZR) - akýkoľvek materiál súčasnej alebo potenciálnej hodnoty rastlinného pôvodu, obsahujúci funkčné jednotky dedičnosti, ktoré sa využívajú alebo sa môžu využívať na vytvorenie, vyvinutie alebo objavenie nových odrôd rastlín.
- (2) **Ohrozený druh rastliny** - druh rastliny, ktorý je reálne alebo potenciálne ohrozený, hrozí mu vyhynutie a preto vyžaduje rôznu stupeň ochrany.
- (3) **Národný program ochrany genetických zdrojov rastlín pre výživu a poľnohospodárstvo** - súhrn organizačných, právnych a ekonomických opatrení na zabezpečovanie komplexnej a sústavnej starostlivosti o genetické zdroje rastlín.
- (4) **Kolekcia genetických zdrojov rastlín** - súbor skupín rastlín v rámci najnižšieho známeho botanického taxónu evidovaného v Národnom programe.
- (5) **Génová banka** – účelové technické zariadenie, ktoré slúži na uchovávanie semenných druhov GZR v špeciálne upravených podmienkach skladovania.
- (6) **Repozitórium** je poľná zložka génovej banky v ktorej sa dlhodobo uchovávajú vegetatívne množené druhy rastlín v poľných kolekciách v živom stave podľa druhov, rodov a v prípade domestikovaných rastlín a pestovaných rastlín aj podľa odrôd.
- (7) **Riešiteľské pracovisko** – zriaďuje výskumný ústav – Centrum výskumu rastlinnej výroby Piešťany(ďalej len CVRV Piešťany) na plnenie úloh Národného programu písomnou zmluvou s právnickou osobou, alebo fyzickou osobou, ktorá je riešiteľom úlohy ochrany GZR.
- (8) **Predbežné hodnotenie genetického zdroja** – hodnotenie základných vlastností, najmä zdravotného stavu, vegetačná doba, klíčivosť semien.
- (9) **Základné hodnotenie genetického zdroja** – hodnotenie znakov a vlastností, najmä morfológických, agronomických a zdravotného stavu.

- (10) **Špeciálne hodnotenie genetického zdroja** – na základe predbežného a základného hodnotenia je to najmä hodnotenie znakov a vlastností genotypových vykonané poľnými a laboratórnymi pokusmi. Najmä pri špeciálnom hodnotení sa uplatňuje postup podľa časti 6.3 Národného programu.
- (11) **Genetický základ pestovaných rastlín** - súbor génov a génmi kódovanej genetickej informácie, ktoré sú dedičným základom všetkých znakov a vlastností jednotlivých druhov pestovaných rastlín.
- (12) **Nový typ rastliny** - nový genotyp (lína, klon, hybrid, populácia) rastliny, najmä poľnohospodársky využívaného druhu, so zlepšenými kvantitatívnymi, kvalitatívnymi, príp. inými parametrami, s potenciálom využitia v rastlinnej výrobe a spracovateľskom priemysle.
- (13) **Progressívne postupy vo využívaní GZR** - pracovné metódy a postupy odhaľujúce fenotypové a genotypové znaky a vlastnosti, zrýchľujúce a zefektívňujúce využitie GZR, napríklad nástroje genomiky a proteomiky, tvorba a využitie dihaploidných línií, mikropropagácia, cielené mutácie, genetické modifikácie, molekulárne šľachtenie, selekcia pomocou molekulárnych markerov, vzdialené hybridizácie a ďalšie.
- (14) **Abiotické a biotické faktory prostredia** - súbor neživých (abiotických) a živých (biotických) faktorov, s ktorými sa pestované rastliny dostávajú do vzťahu vo svojom okolí a ktoré môžu mať priaznivý alebo nepriaznivý vplyv na ich rast, vývoj a kvalitu ich produkcie. Medzi nepriaznivé abiotické faktory patria napr.: sucho, nízka teplota, mráz, nízka alebo vysoká pH, nedostatok alebo prebytok živín, silný vietor, prebytok niektorých chemických prvkov v pôde, atď. Medzi nepriaznivé biotické faktory prostredia patria najmä vírusy, baktéria a huby spôsobujúce ochorenia rastlín, škodcovia a buriny.
- (15) **Technologická kvalita pestovaných rastlín** - súhrn kvalitatívnych ale aj kvantitatívnych vlastností, ktoré umožňujú využívať pestované rastliny pre ľudskú výživu, kŕmenie hospodárskych zvierat, priemyselné spracovanie, alebo na iné účely, pričom požiadavky na technologickú kvalitu sa menia.
- (16) **Pokusná plocha** - poľnohospodárska pôda, skleníky, fóliovníky, alebo iné uzavreté priestory, ktoré sa využívajú na riešenie úlohy.
- (17) **Riešiteľ úlohy** - fyzická alebo právnická osoba uchádzajúca sa o riešenie úlohy definovanej v Čl. 2 tohto pokynu.

Čl. 2

Tematické zameranie úlohy

Obsahová náplň úlohy je zameraná na riešenie najvýznamnejších, aktuálnych problémov *Národného programu ochrany genetických zdrojov pre výživu a poľnohospodárstvo na roky 2010-2014* (ďalej len *Národný program*) na hlavnom pracovisku *Národného programu – Génovej banky Slovenskej republiky* a v riešiteľských pracoviskách zabezpečujúcich realizovanie *Národného programu*, pod koordináciou CVRV Piešťany.

- 1) Programovými piliermi *Národného programu* sú monitoring, zhromažďovanie, hodnotenie, dokumentácia a inventarizácia, uchovávanie, regenerácia, charakterizácia, distribúcia, poskytovanie informácií, medzinárodná spolupráca a intenzívne hodnotenie genetických zdrojov ako zdrojov biologickej a genetickej variability. Vecným obsahom riešenia úlohy bude najmä:

- a) metodické vedenie a koordinovanie Národného programu,
 - b) budovanie inštitucionálneho postavenia a kapacít Národného programu,
 - c) zhromažďovanie GZR, zvlášť pôvodných druhov rastlín,
 - d) dokumentovanie a inventarizácia GZR na Slovensku,
 - e) zabezpečovanie informačného databázového systému o GZR a jeho kompatibility s medzinárodnými databázami,
 - f) zabezpečovanie dlhodobého uchovávanía GZR v životaschopnom stave s využitím všetkých dostupných spôsobov a metód uchovávanía (*in situ*, *ex situ*, *on farm*, *in vitro*, *kryo*),
 - g) vykonávanie monitoringu a zabezpečovanie regenerácie uchovávaných kolekcí GZR,
 - h) vykonávanie predbežného, základného, a experimentálnym prístupom aj vykonávanie špeciálneho hodnotenia GZR, s dôrazom na vyhľadávanie hospodársky významných genotypových a fenotypových znakov a vlastností,
 - i) udržanie a zlepšovanie genetického potenciálu a rozširovanie genetického základu vymenovaných rastlinných druhov,
 - j) poskytovanie informácií o GZR uchovávaných na Slovensku a zapojenie sa do medzinárodnej siete pracovísk uchovávajúcich GZR,
 - k) výmena vzoriek GZR a poskytovanie vzoriek GZR užívateľom, v súlade s medzinárodnými štandardmi a záväzkami,
 - l) zabezpečovanie úloh a zastupovanie Slovenskej republiky vyplývajúcich z medzinárodných programov pre ochranu GZR,
 - m) podpora verejného povedomia o význame uchovávanía GZR.
- (2) Zvlášť významným pilierom Národného programu bude využívanie GZR a genetickej variability rastlín pre poľnohospodárstvo a výživu, s využitím nástrojov výskumu a experimentálneho vývoja, zameraných najmä na:
- a) využitie genetickej variability na rozširovanie genetického základu hospodársky významných druhov rastlín (obilniny, strukoviny, kukurica, ľuľok zemiakový, trávy, zeleniny plodové, poľné a na rýchlenie, zeleniny-strukoviny záhradné, ovocné druhy).
 - b) zvyšovanie využiteľnej a hospodársky významnej genetickej hodnoty rastlín,
 - c) podporu trvalo udržateľného poľnohospodárstva zvýšením používanej genetickej variability a spretrením, rozšírením a diverzifikovaním možností rastlinnej produkcie,
 - d) podporu začlenenía a využívania nedostatočne využívaných druhov rastlín,
 - e) vytváranie miestnych odrôd pre rozšírenie a vznik nových trhov,
 - f) využitie GZR pre tvorbu nových typov rastlín s dôrazom na zlepšenie kvantitatívnych a kvalitatívnych vlastností, odolnosť voči nepriaznivým biotickým a abiotickým faktorom prostredia, adaptovateľnosť na miestne podmienky a požiadavky a meniace sa podmienky prostredia.

Na riešiteľských pracoviskách Národného programu obsahová náplň úlohy bude realizovaná podľa ich plodinovej špecializácie, ktorých činnosť bude kompatibilná s Národným programom, a ktoré budú zriadené v súlade so zákonom č. 215/2001 Z. z.

Čl. 3

Podmienky účasti na riešení úlohy

Do riešenej úlohy môže byť zapojený a finančné prostriedky z nej môžu byť poskytnuté len na účely vyplývajúce z Národného programu.

- (1) Riešiteľ úlohy má uzatvorenú písomnú zmluvu o zriadení riešiteľského pracoviska, v zmysle zákona č. 215/2001 Z. z. o ochrane genetických zdrojov rastlín pre výživu a poľnohospodárstvo.
- (2) Finančné prostriedky možno riešiteľovi poskytnúť na základe písomného prihlásenia sa k riešeniu úlohy, odovzdaného osobne do podateľne CVRV Piešťany, Bratislavská cesta 122, 921 68 Piešťany, do 31. 5. 2010 do 12:00 hod., alebo odoslaného poštou s dátumom odoslania najneskôr 31. 5. 2010.

Po tomto termíne nebudú prihlásenia sa riešiteľa akceptované.

Akceptované nebudú žiadosti (prihlásenia sa), ktoré nebudú obsahovať všetky náležitosti definované v Čl. 3, bod 3.

- (3) Prílohami a podmienkami prihlásenia sa k riešeniu úlohy sú:

- a) Písomná zmluva o zriadení riešiteľského pracoviska podľa osobitného predpisu.
- b) Výpis z príslušného registra, podľa právnej formy žiadateľa, nie starší ako 3 mesiace.
- c) Potvrdenie príslušného daňového úradu nie staršie ako 30 dní o tom, že daňový subjekt nemá daňový nedoplatok.
- d) Potvrdenie sociálnej poisťovne nie staršie ako 30 dní o tom, že nemá evidované nedoplatky na poistnom na sociálne poistenie a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie po lehote splatnosti, potvrdenie zdravotnej poisťovne nie staršie ako 30 dní o tom, že subjekt nemá evidované nedoplatky na poistnom na povinné verejné zdravotné poistenie po lehote splatnosti.
- e) Vyhlásenie žiadateľa, že je si vedomý svojej trestnej zodpovednosti a povinnosti vrátiť pridelené financie pri uvedení nesprávnych údajov alebo pri nedodržaní podmienok poskytnutia financií.
- f) Vyhlásenie žiadateľa, že neoprávnene nepoužíva a nezadržiava prostriedky štátneho rozpočtu.
- g) Vyhlásenie žiadateľa, že nie je v likvidácii a na jeho majetok nebol vyhlásený konkurz, neprebíha konkurzné alebo reštrukturalizačné konanie a návrh na vyhlásenie konkurzu nebol zamietnutý pre nedostatok majetku a nevedie sa voči nemu exekučné konanie.
- h) Vyhlásenie, že v činnosti, na ktorú žiada finančné prostriedky podľa tohto Metodického pokynu, bude pokračovať najmenej počas nasledujúcich 3 rokov.
- i) Dlhodobý projekt prác s GZR v rámci Národného programu, ktorý je schválený koordinátorom Národného programu.
- j) Ročná metodika riešenia úlohy, ktorá musí obsahovať:
 - Názov riešenej etapy
 - Identifikačné údaje o riešiteľskom pracovisku
 - Meno zodpovedného riešiteľa
 - Doba riešenia úlohy (1. 1. 2010 – 31. 12. 2010)
 - Ciele riešenia
 - Stručná metodika riešenia

- Harmonogram riešenia v roku 2010
- Celkový rozsah plôch potrebných na riešenie úlohy podľa jednotlivých rastlinných druhov
- Plán finančných nákladov na riešenie členený na:
 - I. Náklady obstarania (spotreba materiálu a služieb)
 - II. Náklady spracovania (mzdové náklady, náklady na zdravotné a sociálne poistenie a príspevok NÚP, ostatné priame náklady)
 - III. Nepriame (režijné) náklady (energie, mzdové náklady a náklady na zdravotné a sociálne poistenie a príspevok NÚP režijných pracovníkov, ostatné nepriame náklady) (Nepriame - režijné náklady môžu tvoriť maximálne 20 % z celkových nákladov na riešenie)
 - IV. Celkové náklady
- k) Stručný opis technickej infraštruktúry pracoviska riešiteľa.
- l) Menovitý zoznam spoluriešiteľov a počet technických a robotníckych pracovníkov, ktorí sú zamestnancami riešiteľa.
- m) V prípade prihlásenia sa k riešeniu úlohy podľa čl. 2, ods. 2 aj zoznam genetických zdrojov rastlín žiadateľa, ktoré sa využívajú pre výživu a poľnohospodárstvo, alebo sú v štádiu overenia ich genetickej hodnoty.

Čl. 4

Spôsob financovania riešenia úlohy

- (1) Finančné prostriedky poskytnuté riešiteľom úlohy budú poskytnuté na zabezpečovanie úloh vyplývajúcich z čl. 2, ods.1) písm. a) až písm. m) a čl. 2, ods. 2) písm. a) až f) na základe oprávnených nákladov na riešenie úlohy.
- (2) Finančné prostriedky budú poskytované koordinačným pracoviskom (CVRV Piešťany) platbami, až po poukázaní financií z Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len MP SR) na účet CVRV Piešťany.
- (3) Finančné prostriedky budú zo strany CVRV Piešťany poskytované v súlade s termínmi poukazovania finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu Ministerstvom pôdohospodárstva SR na účet CVRV Piešťany. Finančné prostriedky za mesiac december 2010 budú riešiteľom úlohy poskytnuté po odovzdaní a skontrolovaní záverečných správ a finančnej dokumentácie.

Čl. 5

Oprávnené náklady na riešenie úlohy

- (1) Ekonomicky oprávnené náklady na riešenie úlohy obsahujú príslušné položky priamych (náklady obstarania a spracovania) a nepriamych nákladov. Finančná požiadavka musí byť štruktúrovaná a uvedená v Ročnej metodike riešenia úlohy (Čl. 3, ods. 3, písm. j), pričom oprávnenými nákladmi v jednotlivých položkách sú:

Priame náklady - náklady na činnosti preukázateľne súvisiacich s riešením úlohy, v tom:

Náklady na materiál - náklady na materiál priamo súvisiaci s riešením úlohy (napr. osivo, sadba, hnojivá, chemické ochranné prípravky, čistiace prostriedky pre pracovníkov, pomocný materiál pre pokusy, ochranné pomôcky, nástroje pre laboratórnu a testovaciu činnosť, pracovné náradie a pod.).

Služby – náklady spojené s opravami a údržbou strojov a zariadení slúžiacich pre riešenie úlohy, služby spojené s technológiou tvorby nových typov rastlín, úradné skúšanie a registrácia, nájomné, konzultačné a podobné služby využívané pri riešení, konferenčné poplatky, náklady na organizovanie konferencií, seminárov, náklady na požičanie a opravy prístrojového vybavenia využívaného na riešenie úlohy, náklady na patentovú ochranu výsledkov. Náklady spojené s patentovou ochranou nesmú prekročiť 10 % celkových priamych nákladov.

Mzdové a ostatné osobné náklady - musia zodpovedať skutočnej práci vynaloženej na riešení danej úlohy a počtu hodín, ktorý bude pri zúčtovaní kontrolovaný.

Zdravotné a sociálne poistenie - uplatňuje sa maximálne do výšky 35,2 % vyplatených mzdových nákladov podľa platnej legislatívy.

Cestovné výdavky - cestovné náhrady v zmysle zákona č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách v znení neskorších predpisov.

Náklady na energie, vodné, stočné a komunikácie - špeciálne náklady, ktoré súvisia s využívaním špecifických prístrojov a sú nevyhnutné k riešeniu úlohy.

Nepriame náklady - náklady na činnosti súvisiace s riešením úlohy, ktoré nie je možné priamo priradiť k činnostiam pri riešení úlohy (napr. mzdové náklady a náklady na zdravotné a sociálne poistenie a príspevok NÚP režijných pracovníkov, náklady na energie, vodné, stočné a telekomunikácie).

- (2) Za oprávnené náklady na riešenie úlohy podľa Čl. 5 tohto Metodického pokynu sa považujú aj náklady, ktoré vznikli od 1. januára 2010 do uzavretia zmluvy na riešenie úlohy.

Čl. 6

Neoprávnené náklady na riešenie projektu

Za neoprávnené náklady sa považujú najmä:

- rôzne členské poplatky v domácich a zahraničných organizáciách,
- poplatky za bežné jazykové a štatistické, počítačové kurzy,
- vydávanie monografií, učebníc a pod. na komerčné účely,
- predplatné časopisov mimo obdobia riešenia úlohy,
- poistenie vozidiel a iného majetku, celoročné diaľničné známky,
- poplatky za akreditáciu, koncesionárske poplatky,
- poplatky za odvoz a likvidáciu odpadu (okrem špeciálneho v súvislosti s úlohou),
- náklady na propagáciu, marketing, reklamu, predaj a distribúciu výrobkov a pod.,
- úroky z dlhov a ďalšie finančné záväzky nesúvisiace s riešením úlohy;
- náklady na daň z pridanej hodnoty u platcov DPH,
- náklady na rekonštrukciu kancelárskych, laboratórnych a iných priestorov;
- náklady na opravu a údržbu osobných motorových vozidiel.

Čl. 7

Koordináčna rada úlohy

- (1) Riadiacim a kontrolným orgánom úlohy je Koordináčna rada úlohy (ďalej len KRÚ). Členov KRÚ menuje generálny riaditeľ Sekcie poľnohospodárstva a služieb MP SR.

(2) Koordinačná rada úlohy prerokováva, kontroluje a rozhoduje najmä o:

- akceptovaní prihlásenej osoby (právnickej, fyzickej) za riešiteľa úlohy,
- výške finančných prostriedkov poskytnutých jednotlivým riešiteľom úlohy, na základe zdôvodnených a oprávnených nákladov, personálneho zabezpečenia, technickej infraštruktúry pracoviska, výsledkov práce dosiahnutých v predchádzajúcich rokoch,
- správach z kontrolných dní riešenia počas riešenia úlohy,
- zmenách v riešení počas roka 2010,
- záverečných správach jednotlivých riešiteľov o riešení úlohy.

Čl. 8

Riešenie úlohy

Vzťahy medzi dodávateľom riešenia úlohy (koordinačným pracoviskom – objednávateľom - CVRV Piešťany) a riešiteľskými pracoviskami (zhotoviteľmi), predmet a čas riešenia úlohy, práva a povinnosti zmluvných strán, cenu riešenia a spôsob financovania, spôsoby kontroly riešenia, prípadne ďalšie náležitosti, budú zmluvne upravené.

Čl. 9

Harmonogram zabezpečovania a kontroly riešenia úlohy v roku 2010

<i>Činnosť</i>	<i>Termín</i>
Vytvorenie KRÚ vymenovaním jej členov	do 30. 4. 2010
Uzávierka prihlasovania sa k riešeniu úlohy	do 31. 5. 2010
Uzatvorenie zmlúv medzi zhotoviteľmi a objednávateľom	do 30. 6. 2010
Kontrolné dni na pracoviskách riešiteľov úlohy	máj - november 2010
Odovzdanie záverečných správ za riešenie úlohy	do 10. 12. 2010
Verejná prezentácia riešiteľov úlohy k dosiahnutým výsledkom	január 2011